

Za lidovou architekturou Lhenicka

Třešňový Újezdec v Encyklopedii českých vesnic (2)

„V Třešňovém Újezdci se nejlépe dochovala severní část návsi. V jejím severovýchodním rohu stojí usedlost čp. 18 a 19. Po pravé straně ji tvoří podélně orientovaný dům, rozdělený mezi dvě popisná čísla, datovaný rokem 1866. Na průčelí domu se objevují kromě typické římsy s vlysem ještě štukové věnečky. Do dvora usedlosti čp. 18 vede průjezd, umístěný atypicky ve štítovém průčelí otevřené kolny. Sousední dům čp. 20 má krásný křídlový štít s bohatou štukovou výzdobou (viz foto), typickou pro severní podhůří Blanského lesa. Objevuje se zde motiv polosunce, stromy života a další výzdobné prvky. Na průčelí domu navazuje ohradní zeď s klenutou bránou a brankou. Dům usedlosti čp. 21 v severovýchodním rohu návsi je opatřen trojúhelníkovým štítem a do dvora vede segmentová zaklenutá brána.

Zbývající zástavba vesnice je vesměs velmi prostá, svým hmotovým a architektonickým řešením však příznivě doplňuje celkový vzhled návsi. Dům čp. 23 na východní straně návsi má také trojúhelníkový štít a střídme členěnou fasádu. Na jižní straně návsi stojí podélně orientovaný dům čp. 1 s fasádou z roku 1930. V sousední usedlosti čp. 2 je patrové obytné stavení z roku 1926, starší dům má ve štítu poškozené zbytky štukové výzdoby. Dům čp. 3, rovněž na jižní straně návsi, je podélně orientovaný, s vjezdem a datovaný 1877. Dům čp. 13 na západní straně údolí je příkladem velkého patrového pošumavského stavení s typickou valbovou střechou. V usedlostech čp. 4 a 25 jsou zachované brány.

Jedna z památkově nejcennějších lidových staveb ve vsi je však nenápadně ukrytá ve dvoře usedlosti čp. 1 v jihovýchodním rohu návsi. Stojí zde pozoruhodná patrová sýpka velmi archaického vzhledu. Podle charakteristických detailů, jimiž jsou okénka s vně rozevřenými špaletami a omítkovými paspartami - můžeme tuto sýpku s jistou dávkou opatrnosti datovat do předbělohorského období. Z regionu Lhenicka prozatím nemáme o podobných pozdně středověkých vesnických stavbách bližší informace, i když jejich existenci zde můžeme předpokládat.

Prostředí návsi doplňuje půvabná kaplička s křídlovým štítem a průčelím členěným pilastry, postavená údajně roku 1818. Okolo kapličky stojí několik velkých lip. Dalším neméně zajímavým sakrálním objektem je výklenková kaplička za vsí u silnice do Lhenic, zdobená vykrajovaným štítem. Ve druhé polovině 20. století vesnice výstavbou spíše stagnovala, jen na východním okraji vznikl nevelký zemědělský areál. Díky tomu se jádro vsi zachovalo v téměř neporušené podobě, s výjimkou dílčích modernizací prakticky bez novodobých negativních zásahů.

Na jedinečném vzhledu návsního prostoru se podílí i krásná okolní krajina se zelenou kulisou hřebenů Blanského lesa a Šumavy. Třešňový Újezdec se právem stal roku 1995 vesnickou památkovou zónou.“

Pramen: Ing. Arch. Jan Pešta, Encyklopedie českých vesnic. Díl II. Jižní Čechy. Praha 2004.

Ukázku z textu knihy pro ML 2007 připravil M. Trnka